

i en Güell i Mercader, ni hi despunten historiadres ni investigadors com en Sampere i Miquel, l'Aulestia, els Bofarull, en Botet i Sisó, en Pella i Forgas, en Balari i Jovany, en Brunet i Bellet, etc., etc.; ni filosops i moralistes com en Torres i Bages, ni comediògrafs com l'Arnau i en Feliu i Codina (1) ni tractadistes polítics de la tallà de l'Almirall, en Domenech i Montaner i en Prat de la Riba, i en fi, res hi ha a Catalunya tan admirable com l'obra de tots ells, per vells que siguin, car jo veig en l'obra de tots, tots els complicats batecs de l'ànima catalana, i entre tots, formen un cos de literatura nacional que podria honrar a un poble molt més gran que'l nostre si Catalunya no'n sigués mereixedora.

¿Hi ha potser algun nou geni, entre la nostra flamant joventut literaria, capaç d'entonar, com en Clavé, una nova *Maquinista*, un nou *Pel Juny, la falç al puny*, una altra *Brema*, uns altres *Pescadors* i un nou idili comparable al *Somni d'una Verge*?

¿No ha dit el capitost d'aquesta joventut, en Josep Carner, que en Clavé era un dolent music i un pitjor poeta? ¿Qué no diran els seus deixebles?

I en Clavé, malgrat els seus defectes, és el geni més gran que ha produït la nostra Renaixença, és l'Orfeu català, és un semi-Deu, és el Geni, el Poeta, el Trovador!

Pego una mirada interior cap als recons de ma memoria, i veig com en un cel, dins les foscuries de ma intel·ligencia, brillar unes estrelles que's diuen *Canigó, Oda a Barcelona, A la Verge de Montserrat, Epistola a un amic, Lo Castell feudal, La Veu de les ruïnes, Lo Sometent, La gent del any vuit, ¡Pobre Patria!, Brindis als pobles oprimits, Margaridó, Mar i cel, Poblet, La barraca valenciana, L'Any mil, Marines i Boscatges, Drames rurals, Solítut, Vilaniu, l'Historia de Catalunya, Lo Catalanisme, La Jove Catalunya, La Nacionalitat Catalana, La Tradició Catalana*, i mil estrelles més de les de més gran magnitud que puguin mostrar les altres literatures.

¿Es que'ls humoristes d'ara valen més que aquells ingenis que's deien Albert Llanas, Robert Robert, Eduart Aulés, Antoni Feliu i Codina, Pau Bunyegas, Serafí Pitarra, Tomás Padró, Antoni Vilanova, i demés que redactaren i il·lustraren *Lo Tros de Paper, Lo noi de la Mare, L'Avi, La Pubilla, La Rambla, Lo Nunci*, i altres periòdics per l'istil?

I són tots aquests homes que feren quelcom més que sembrar arena en comptes de forment en els solcs oberts per l'acerada rella del seu geni en els camps aleshores herms de la patria espiritual catalana.

I encara que no haguessin fet altra cosa que rompre la terra, exermar, llaurar el camp, ja haurien fet prou, sa llabor mereixeria nostra reconeixensa i nostra admiració i tindriem un deure envers d'ells, quan ens haurien deixat la terra a punt de sembra, per a que'ls joves prosseguissin en la gran obra nacionalisadora de la nostra literatura. Mes, sobre aquesta terra llaurada, qué hi han sembrat els joves si ells sols hi llençaren esteril arena?

Digueu-ho, si algú de vosaltres ho sap. Jo no podria. I no és, no, que'ls guardi cap rencor de vell, és que'ls estimo molt i no'ls podria prodigar totes les alabances que jo desitjaria.

JOSEP ALADERN.

(1) L'Iglesias, en Puig i Ferrater i en Pous i Pagés, dramaturgs de vera soea catalana, no poden esser compresos entre aquesta flamant joventut.